

Lublin, 30 kwietnia 2025 r.

Dr hab., prof. UMCS Joanna Bodio
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Recenzja
w postępowaniu w sprawie nadania Panu doktorowi Jarosławowi Stasiakowi
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie nauki prawne

Decyzją Rady Doskonałości Naukowej oraz postanowieniem nr 1/ST/2025 z dnia 24 stycznia 2025 r. Komisji Uniwersytetu Łódzkiego do spraw stopni naukowych w dziedzinie nauki prawne zostałam powołana na recenzenta i członka komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Panu dr Jarosławowi Stasiakowi. Stosownie do dyspozycji art. 221 pkt 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2024.1571 t.j.) przedstawiam ocenę warunków potrzebnych do nadania stopnia doktora habilitowanego, o których stanowi art. 219 powołanej ustawy, tj.: uzyskania stopnia doktora, posiadania w dorobku osiągnięcia naukowego stanowiącego znaczny wkład w rozwój dyscypliny: nauki prawne oraz istotnej aktywności naukowej Pana dra Jarosława Stasiaka.

I. Biogram naukowy i zawodowy Pana dra Jarosława Stasiaka

Pan dr Jarosław Stasiak w 2000 r. został magistrem prawa, po ukończeniu (z wynikiem dobrym) wyższych studiów prawniczych w Uniwersytecie Łódzkim. W 2002 r. został Magistrem Legum (LL.M.), po odbyciu rocznych studiów w Westfälische Wilhelms Universität Münster na kierunku prawo (z wynikiem Magna cum Laude). Stopień doktora nauk prawnych uzyskał w 2009 r. na podstawie uchwały Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego na podstawie rozprawy doktorskiej: *Zwolnienie od kosztów sądowych w polskim i niemieckim postępowaniu cywilnym (studium prawnopóównawcze)*, promotor: prof. dr hab. Andrzej Marciniak. Tym samym został spełniony, określony w art. 219 ust. 1 pkt 1 powołanej wyżej ustawy, warunek uzyskania stopnia doktora nauk prawnych.

W semestrze letnim 2014 r. oraz od 2017 do 2018 r. Pan dr Jarosław Stasiak był wykładowcą Wyższej Szkoły Informatyki i Umiejętności w Łodzi i prowadził zajęcia z zakresu prawa prywatnego i administracyjnego.

1 października 2018 r. został zatrudniony w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach na stanowisku asystenta ze stopniem doktora, a po roku został przeniesiony na stanowisko adiunkta naukowo-dydaktycznego, które zajmuje do dziś. Od 1 października 2020 r. do 31 maja 2023 r. pełnił funkcję Zastępcy dyrektora Instytutu Nauk Prawnych ds. kształcenia w Filii Uniwersytetu w Piotrkowie Trybunalskim (1 czerwca 2023 r. filia stała się samodzielną publiczną uczelnią wyższą – Akademią Piotrkowską). Do dnia 1 października 2024 r. Pan dr Jarosław Stasiak zarządzał kierunkiem: Administracja na Wydziale Humanistyczno-Administracyjnym pełniąc funkcję Kierownika Zakładu Administracyjno-Prawnego.

Pan dr Jarosław Stasiak był promotorem około 60 prac licencjackich i magisterskich oraz prowadził zajęcia z zakresu postępowania cywilnego, sądowo-administracyjnego oraz szeroko pojmowanego prawa nieruchomości, a także z prawa cywilnego, prawa pracy, prawa handlowego, prawa własności intelektualnej, postępowania administracyjnego, prawa gospodarczego publicznego, zarządzania kryzysowego. Nie wskazał jednak nazw prowadzonych przedmiotów. Prowadzone przez Pana Doktora zajęcia dotyczą zbyt zróżnicowanych pól badawczych.

W latach 2002-2006 Pan dr Jarosław Stasiak odbył aplikację radcowską w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Łodzi i w 2006 r. został wpisany na listę radców prawnych. Od tego czasu świadczy pomoc prawną jednostkom sektora finansów publicznych Łódzkiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Łodzi i Urzędowi Miasta Łodzi. Uczestniczy również w pracach Komisji Praw Człowieka Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi.

II. Ocena osiągnięcia naukowego (art. 219 ust.1. pkt 2 lit. a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce)

Pan dr Jarosław Stasiak jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczący wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne (zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a powołanej ustawy) wskazał monografię *Pozew i powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym*, Warszawa 2024, ss. 223 (Wydawnictwo Wolters Kluwer). Monografia ta spełnia kryterium formalne określone w powołanym przepisie, tj. została wydana przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a powołanej ustawy. Nie spełnia natomiast kryterium materialnego (merytorycznego) w postaci osiągnięcia naukowego stanowiącego znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne.

Książka nie stanowi pierwszego monograficznego opracowania dotyczącego instytucji powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. W

piśmiennictwie funkcjonuje bowiem monografia Daniela Jakimca *Powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym*, Warszawa 2017, *passim*.

Analizowane w monografii powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym służy zabezpieczeniu praw majątkowych. Podstawowym założeniem badawczym była weryfikacja czy obecna regulacja umożliwia skuteczną ochronę praw w postępowaniu sądowym, zwłaszcza w kontekście art. 6 ust. 1 HKPCz oraz art. 1 Protokołu nr I do EKPCz.

W rozdziale I przedstawiono rejestrację stanu prawnego nieruchomości w ujęciu historycznym i międzynarodowym. Autor podkreśla znaczenie rejestrów praw i obowiązków związanych z nieruchomościami oraz wskazuje, że ich prowadzenie jest w zasadzie zjawiskiem powszechnym związanym z powstaniem samej instytucji Państwa i władzy publicznej.

W rozdziale II Autor dokonuje analizy historii samej instytucji powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym i dochodzi do wniosku, że ukształtowana w II Rzeczypospolitej instytucja bez większych zmian została utrzymana przy wejściu w życie w latach 80-tych obowiązującej do dziś ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Rozdział III został poświęcony charakterystyce i celowi powództwa z art. 10 u.k.w.h. Autor przedstawia rozbieżności dotyczące charakteru opisywanego powództwa, od najpowszechniej przyjmowanej klasyfikacji jako rodzaju powództwa o ustalenie po obecnie przyjęte w orzecznictwie Sądu Najwyższego uznawanie powództwa z art. 10 ust. 1 u.k.w.h. za powództwo o złożenie oświadczenia woli. Ostatecznie w monografii przyjmuje kształtujący charakter powództwa, nawiązujący do obecnego już w literaturze poglądu. Autor zauważa, że uznanie roszczenia o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym za roszczenie o charakterze procesowym, nie wyjaśnia jeszcze charakteru tego roszczenia (s. 56). Chodziło zapewne o charakter powództwa, a nie charakter roszczenia, które zostało uznane za procesowe.

Autor stwierdza, że „nieprawidłowym działaniem sądu jest odrzucanie pozwu z racji niedopuszczalności drogi sądowej, gdy w piśmie wszczynającym postępowanie cywilne zawarte jest roszczenie procesowe – twierdzenie strony o istnieniu określonej normy konkretnoprawnej, nienawiązujące jednak do przepisów prawa materialnego. Konsekwencję opisanej sytuacji stanowi jednak oddalenie powództwa, być może nawet jako oczywiście bezzasadnego, nie zaś odrzucenie pozwu” (s. 57-58). Autor bez żadnego uzasadnienia dokonuje pewnego przewrotu w nauce prawa procesowego cywilnego uznając bezwzględną przesłankę procesową jaką jest dopuszczalność drogi sądowej za przesłankę materialną, której brak

powinien – jego zdaniem - skutkować oddaleniem powództwa.

Autor przyjmuje, że powództwo z art. 10 ust. 1 u.k.w.h. stanowi *sui generis* powództwo o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa (s. 60), w innym miejscu stwierdza natomiast, że jest on jednym z rodzajów powództw o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa (s. 111), co nie jest tożsame. Skoro Autor wyłącza możliwość uznania powództwa z art. 10 ust. 1 u.k.w.h. za powództwo o ustalenie, to powinien przede wszystkim poddać głębokiej analizie ogólny charakter powództwa o ukształtowanie oraz o ustalenie stosunku prawnego lub prawa, jak również dokonać ich porównania, czego nie zrobił.

Autor trafnie zauważa, że wybór określonego charakteru powództwa ma istotne znaczenie dla szeregu założeń praktycznych, takich jak: zakres legitymacji procesowej czynnej, czy charakter naruszenia prawa wskazywanego przy skardze kasacyjnej wnoszonej w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

W rozdziale IV dokonano porównania powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej do innych postępowań: działania sądu na podstawie art. 626¹³ § 2 k.p.c.; zmian w księdze wieczystej na podstawie art. 27 u.k.w.h.; postępowania wieczystoksięgowego; zniesienia współwłasności dotyczącego nieruchomości, dla której jest prowadzona księga wieczysta; działu spadku i podziału majątku wspólnego; postępowania o stwierdzenie nabycia spadku; zasiedzenia; powództwa z art. 10 ust. 1 u.k.w.h. do innych sprawy rozpoznawanych w procesie; czy postępowania administracyjnego. Autor rozważa konieczność dokonania wyboru właściwej ścieżki ochrony prawnej w sytuacji, gdy efekt w postaci usunięcia wadliwej treści księgi wieczystej można osiągnąć również w innych postępowaniach procesowych, nieprocesowych, administracyjnych albo tych o charakterze czynności materialno-technicznej. Przyjmuje, że wobec części postępowań proces o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym stanowić będzie *lex specialis*.

Autor wskazuje, że postępowanie wieczystoksięgowe oraz o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym mogą być prowadzone od siebie niezależnie i że z uwagi na szybkość postępowania należy przyjąć konieczność potrzeby zawieszenia procesu z art. 10 ust. 1 u.k.w.h. do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku złożonego w postępowaniu wieczystoksięgowym, jako środka prawnego, którego rozpoznanie nie zajmuje zazwyczaj zbyt dużo czasu (s. 81). Nie wskazuje jednak podstawy prawnej zawieszenia postępowania.

W rozdziale V Autor przedstawia sposób sformułowania powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Wskazuje, że żądanie musi odpowiadać ogólnym zasadom prowadzenia ksiąg wieczystych i zawierać oczekiwany przez sąd zakres

ochrony prawnej. Jednocześnie Autor podejmuje próbę ustalenia możliwych granic działania sądu rozpoznającego sprawę, które z jednej strony winny sprzyjać przywróceniu księdze wieczystej stanu zgodnego z rzeczywistością, z drugiej zaś - nie może prowadzić do naruszenia prawa pozwanego. Jednocześnie prezentuje koncepcję przyjaznej wykładni żądania pozwu w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym stanowiącą kompromis pomiędzy ukształtowaniem postępowania w sposób przyjazny dla powoda działającego również w interesie społecznym, jak i podstawowej w procesie cywilnym konsekwencji obowiązywania zasady dyspozycyjności, jakim jest konieczność objęcia żądaniem pozwu istniejącej obiektywnie niezgodności. „Podstawowym argumentem pozostaje w takim wypadku troska o osoby trzecie, czemu ma służyć korekta treści księgi wieczystej zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym przy każdej możliwej okazji” (s. 108-109). Autor z jednej strony opowiada się za związaniem sądu żądaniem powoda, z drugiej – jak się wydaje – zakłada możliwość wyjścia poza to żądanie (wbrew treści art. 321 § 1 k.p.c.).

Ponadto Autor wskazuje na prawotwórczy charakter wyroku uzgadniającego treść księgi wieczystej, tworzącego wpis o charakterze konstytutywnym, np. nakazującym ujawnienie w księdze wieczystej ustanowionej odrębnej własności lokalu czy też prawa użytkowania wieczystego. Uznaje, że podobny skutek ma również wpis o charakterze deklaratoryjnym, chociaż potwierdza on tylko wcześniejsze istnienie skutku prawnego, to „sam także wywołuje pewne skutki prawne (jest to podstawowa różnica pomiędzy księgami wieczystymi a ewidencją gruntów i budynków) w postaci powstania domniemań z art. 3 ust. 1 lub 2 u.k.w.h., powstania przesłanki do potencjalnego nabycia własności nieruchomości przez nieuprawnionego w drodze rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, aktywowania zasady pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych wpisanych do księgi wieczystej w stosunku do praw w niej nieujawnionych oraz zasady rozszerzonej skuteczności praw osobistych i roszczeń ujawnionych w księdze wieczystej” (s. 110-111).

Rozdział VI dotyczy legitymacji procesowej czynnej i biernej w procesie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oraz przebiegu tego procesu. Autor wskazuje, że od ogółu postępowań cywilnych wyróżnia go częstsze występowanie po jednej ze stron procesowych więcej niż jednego podmiotu i wysuwa tezę o konieczności udziału po stronie pozwanej innych niż powód współwłaścicieli nieruchomości, którzy nie wykazują zainteresowania regulacją prawną stanu ujawnionego w księdze wieczystej. Oprócz rozważań podmiotowych Autor zawiera – jak wskazuje – „oparte na badaniach statystycznych” ustalenia o znikomym udziale podmiotów na prawach strony w postępowaniach o uzgodnienie treści księgi wieczystej. Autor zwraca uwagę na niewielki zakres spraw inicjowanych przez

prokuraturę oraz tych, do których prokurator przystąpił już w toku toczącego się postępowania, oraz bardzo niewielkie zaangażowanie Rzecznika Praw Obywatelskich, co pozwala na konstatację o niewielkim znaczeniu działań wspomnianych podmiotów na rzecz prawidłowej treści ksiąg wieczystych. To zaś prowadzi – jego zdaniem – do konieczności połączenia indywidualnego interesu prawnego powoda z ogólnym interesem społecznym w istnieniu zgodnych z rzeczywistością treści ksiąg wieczystych. Autor nie wskazuje jednak żadnych założeń badawczych, ani metodologii, według której te badania zostały prowadzone, np. liczby analizowanych spraw (badań aktowych), pytań empirycznych, nie wskazuje także sądów, do których pytania zostały skierowane, czy w których akta zostały przeanalizowane. Wobec takich błędów metodologicznych trudno odnieść się do wyników tych badań i dokonać ich oceny.

Istotną część stanowią również wywody o przebiegu samego postępowania, związania sądu treścią przedłożonych mu dokumentów, dopuszczalnych w omawianym postępowaniu dowodów oraz udzielanego na podstawie art. 10 ust. 2 u.k.w.h. zabezpieczenia.

Autor wymieniając podmioty biorące udział w procesie niewłaściwie posługuje się określeniem „organizacja społeczna” zamiast: organizacja pozarządowa (s. 138 i n.). Nazwa ta została zmieniona w 2012 r.

Rozdział VII dotyczy końcowego etapu procesu, czyli wydania orzeczenia i jego ujawnienia w księdze wieczystej. Autor przyjmuje „za pewnik niedopuszczalność prawną sytuacji, w której mimo istnienia prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo z art. 10 ust. 1 u.k.w.h. treść księgi pozostałaby niezmieniona i doszłoby do zbycia nieruchomości na rzecz podmiotu działającego w dobrej wierze, chronionego rękojnią wiary publicznej ksiąg wieczystych”.

Autor poszukuje też rozwiązania gwarantującego przywrócenie zgodnie z wyrokiem sądu prawidłowej treści księgi wieczystej, w sytuacji zawinionego bądź niezawinionego braku aktywności powoda, którego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej zostało uwzględnione. Przyjmuje on możliwość wprowadzenia treści orzeczenia przez sąd wieczystoksięgowy z urzędu, czy też w drodze czynności materialnotechnicznej. Rozszerzająca wykładnią zawiadomienia, o której stanowi art. 36 ust. 1 u.k.w.h. umożliwia, jego zdaniem, zachowanie spójności systemu, funkcjonującego w istocie w interesie osób trzecich – potencjalnie zainteresowanych informacją o prawach i obowiązkach związanych z konkretną nieruchomością.

Autor opisuje także treść samego orzeczenia, jego egzekucję i skutki dla sądu wieczystoksięgowego.

W rozdziale VIII Autor przedstawia zestawienie sześciu systemów prawnych (niemieckiego, czeskiego, austriackiego, francuskiego, szwajcarskiego i holenderskiego) i ich regulacji

dotyczących analogicznej lub podobnej instytucji prawnej. Autor nie wskazał według jakiego klucza zostały wybrane akurat te zagraniczne systemy prawne. Obowiązujące w zagranicznych systemach prawnych rozwiązania zostały przedstawione w sposób opisowy, zbyt skrótowy, bez dokonania analizy prawnoporównawczej w odniesieniu do unormowań polskich. Pewne odniesienia do regulacji polskich znalazły się w podsumowaniu i postulatach *de lege ferenda*, ale nie są one wystarczające.

Analiza regulacji prawnej, licznych i sprzecznych ze sobą wypowiedzi orzecznictwa, zmienne stanowisko doktryny oraz obserwacja praktyki sądowej prowadzi Autora do wniosku, że problematyka powództwa o uzgodnienie treści wieczystej jest wyjątkowo złożona, trudna do opisu doktrynalnego i prowadzenia ich przed sądem nawet przez zawodowych pełnomocników.

Z przeprowadzonej analizy całości zagadnień wyprowadza on tezę o konieczności uaktualnienia artykułów ustawy regulujących opisywaną w monografii instytucję, co wynika z tego, że ich treść nie podlegała szerszej analizie ustawodawczej od początku swego obowiązywania. Jednocześnie kwestionuje on postulowaną przez część autorów powinność przeniesienia uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym do postępowania nieprocesowego, jako „żądania zupełnej zmiany uwarunkowań instytucji, przy niewykorzystanym potencjale jej naprawy w obecnym kształcie”. Nie przekonuje przedstawiona w tym zakresie argumentacja, zwłaszcza że postulowane przez Autora na s. 201 wprowadzenie „w art. 10 u.k.w.h. odpowiednika ogłoszenia sądowego wzywającego pozwanych do udziału w sprawie, zbliżonego do art. 609 § 2 i 3 k.p.c.” - jest rozwiązaniem charakterystycznym właśnie dla trybu nieprocesowego (np. w art. 530-531, 537 k.p.c.). Ponadto Autor postuluje, żeby „strona, która nie brałaby udziału w postępowaniu, a pokrzywdzona orzeczeniem, miałaby prawo skorzystania ze skargi o wznowienie postępowania, przy spełnieniu oczywiście wszystkich przesłanek formalnych, dopuszczalności i zasadności powyższego środka zaskarżenia” (s. 201). Takie rozwiązanie jest również charakterystyczne dla trybu nieprocesowego, w którym – zgodnie z zasadą uczestnictwa – na podstawie art. 524 § 2 k.p.c. zainteresowany, który nie był uczestnikiem postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, może żądać wznowienia postępowania, jeżeli postanowienie to narusza jego prawa. Nie ma natomiast możliwości, żeby w procesie osoba, która nie brała w nim udziału mogła jako strona przystąpić do niego na etapie wznowienia postępowania. Autor wykluczając możliwość przekazania sprawy o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym do postępowania nieprocesowego wysuwa jednocześnie postulaty przeniesienia do trybu procesowego rozwiązań z trybu

nieprocesowego. Dodatkowo uważa on, że postulowaną „konstrukcję prawną dałoby się jednak zastosować wyłącznie po stronie bierniej. Legitymacja procesowa czynna bowiem musi być pełna, czego wymaga m.in. zasada dyspozycyjności” (s. 201). Wysłunięta przez Autora propozycja naruszałaby zasadę równości stron.

We wnioskach końcowych znajdują się spostrzeżenia dotyczące zarówno całego systemu rejestracji praw, jak i obowiązków związanych z nieruchomościami w Polsce jak: brak znaczącej motywacji niektórych podmiotów, np. poprzedniego właściciela nieruchomości do weryfikacji niezgodnej z rzeczywistością treści ksiąg wieczystych. Założeniom systemu nie służy również, jego zdaniem, brak rejestracji informacji o prowadzonych postępowaniach administracyjnych dotyczących nieruchomości, dla których prowadzone są księgi wieczyste.

Spośród postulatów dotyczących powództwa o uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym wyróżnia on: konieczność ustawowego rozgraniczenia opisywanego postępowania od innych dróg ochrony prawnej powodujących w następstwie swej realizacji zmiany w treści księgi wieczystej, postulowane ułatwienia w prowadzeniu samego procesu oraz przy rejestracji zapadłego w nim orzeczenia w księdze wieczystej; recepcję *mutatis mutandis* z prawa austriackiego terminów na wystąpienie z powództwem o uzgodnienie treści księgi wieczystej pod rygorem utraty tego prawa po określonym czasie, co dyscyplinowałoby uprawnione podmioty i odciażyły sądy od rozpoznawania najtrudniejszych spraw.

Podsumowanie zawiera głównie wnioski *de lege ferenda*, brak jest natomiast najważniejszych wniosków i ogólnej syntezy rozważań płynących z poszczególnych fragmentów opracowania.

W monografii przedstawiono także wzór pozwu o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym (nazwany niewłaściwie jako: „Pismo procesowe”, zamiast: Pozew o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym) oraz wzór odpowiedzi na pozew. Należy zauważyć, że wzór pozwu został przez Pana dra Jarosława Stasiaka zaczerpnięty wprost z zamieszczonych w LEX-ie wzorów do art. 10 u.k.w.h., bez wskazania tego źródła oraz bez wskazania autora tego wzoru pozwu, którym jest Marek Zbigniew Sondej (tak według: LEX, <https://sip-lex-1pl-192w3lh27009a.han.bg.umcs.edu.pl/#/template/319072767?cm=URELATIONS>, dostęp z dnia 22.04.2025r.). Również wzór odpowiedzi na pozew został zaczerpnięty z tego samego źródła (bez jego wskazania), przy czym w LEX-ie autorem wzoru odpowiedzi na pozew jest Pan dr Jarosław Stasiak (zob. LEX; <https://sip-lex-1pl-192w3lh27009a.han.bg.umcs.edu.pl/#/template/319076482?cm=URELATIONS>, dostęp z

dnia 22.04.2025r.).

Dokonując oceny przedstawionego osiągnięcia naukowego w postaci monografii: *Pozew i powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym* należy zauważyć, że już sam tytuł monografii zawiera pewien błąd metodologiczny i nie odpowiada w pełni treści książki. Po pierwsze - nie ma uzasadnienia do wyodrębnienia w tytule monografii pozwu od powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Nie pozwu bowiem dotyczy recenzowana monografia. Trudno byłoby w ogóle wskazać takie uzasadnienie. Rozdział 5, w którym Autor rozważa jak powinno być sformułowane żądanie pozwu, *de facto* również dotyczy powództwa, czyli żądania ochrony prawnej wyrażonego w pozwie.

Po drugie - rozdziały 6 (*Strony postępowania z art. 10 ust. 1 u.k.w.h. i jego przebieg*) i 7 (*Orzeczenie w procesie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym i jego realizacja*) monografii, które stanowią znaczną część monografii wykraczają poza jej tytuł. Biorąc pod uwagę rozdziały 6 i 7 - tytuł monografii powinien brzmieć: *Uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym* albo *Postępowanie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym*.

Prezentowana monografia została napisana komunikatywnym językiem prawniczym i niewątpliwie ma duże walory praktyczne, jednakże nie prezentuje wystarczających walorów naukowych. Tezy badawcze w większości nie są właściwie zaprezentowane i dobrze uzasadnione, ani przeanalizowane. W szczególności Autor nie przeprowadza pogłębionej naukowej analizy charakteru powództwa o ustalenie, ani o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa na tle poglądów prezentowanych w doktrynie i orzecznictwie, co stanowić powinno kwintesencję tej książki. Monografia jest zbyt zwięzła, ponadto została oparta na bardzo małym materiale źródłowym, zawierającym zaledwie 137 pozycji bibliograficznych, co świadczy o niewystarczającym warsztacie naukowo-badawczym. Skoro Autor sam zwraca uwagę, że tematyka monografii stanowi „niezwykle obszerną materię”, to tym bardziej powinien to wykazać obszernym materiałem źródłowym.

Autor w jednym z rozdziałów powołuje się na „badania statystyczne”, nie wskazuje jednak metodologii tych badań (tj. liczby analizowanych spraw (badań aktowych), pytań empirycznych, liczby sądów oraz okręgów sądowych, w których te badania były przeprowadzone), co wyklucza możliwość oceny poprawności wyników tych „badań”.

Rozprawa Pana dra Jarosława Stasiaka nie może więc być uznana – stosownie do art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a powołanej ustawy - za istotne osiągnięcie naukowe, stanowiące znaczny wkład w dyscyplinę nauki prawne, ani w rozwój nauki postępowania cywilnego.

III. Ocena aktywności naukowej (art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce)

Ocena aktywności naukowej Pana dr Jarosław Stasiak dotyczy jego aktywności naukowej w postaci udziału w konferencjach naukowych, w stażach naukowych, w programach międzynarodowych oraz w sferze działalności publikacyjnej.

Pan dr Jarosław Stasiak brał aktywny udział w konferencjach naukowych poprzez wygłoszenie referatów na 20 konferencjach naukowych. Był również członkiem komitetów naukowych i organizacyjnych w dwóch konferencjach naukowych. Tę sferę działalności należy ocenić pozytywnie.

Pozytywnie należy także ocenić uczestnictwo w stażach naukowych w Uniwersytecie Łódzkim (1 listopada 2023 r. – 31 stycznia 2024 r.) oraz w Uniwersytecie Radomskim (1 marca 2024 r. – 30 czerwca 2024 r.). Brak jest natomiast jego uczestnictwa w zagranicznych stażach naukowych.

Pan dr Jarosław Stasiak nie brał natomiast udziału w żadnych projektach badawczych krajowych lub międzynarodowych, wydaje się, że nie złożył nawet żadnych wniosków grantowych (przynajmniej nie na ten temat nie ma w materiałach przedstawionych do oceny).

Pan dr Jarosław Stasiak oprócz recenzowanej monografii jest autorem opublikowanych po doktoracie 19 pozycji bibliograficznych: 9 artykułów i 7 rozdziałów w monografiach, komentarzy do 18 przepisów w *Komentarzu do nowelizacji Kodeksu Postępowania Cywilnego. kosztów sądowych w sprawach cywilnych, dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym i przepisów przejściowych* (red naukowa: T. Zembrzuski), Warszawa 2020 i 2 monografii: *Skarga nadzwyczajna w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2021, ss. 109 oraz *Zwolnienie od kosztów sądowych*, Warszawa 2010, ss. 226, która stanowi skróconą wersję doktoratu. Autor wskazuje jeszcze do dorobku naukowego nieopublikowany (na dzień dostarczenia materiałów) rozdział: *Zbywanie i oddawanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości należących do podmiotów publiczno-prawnych- doświadczenia z czasów pandemii i ich aktualność po jej zakończeniu* [w:] *Cyfryzacja - informatyzacja - cyberbezpieczeństwo. Perspektywy, szanse i*

zagrożenia dla administracji publicznej, red. nauk, dr D. Skoczyła, dr. P. Świata, Radom-Szczecin 2023, który nie został dołączony i dlatego nie podlega ocenie.

Natomiast przed doktoratem Pan dr Jarosław Stasiak jest autorem 7 artykułów:

- 1) *Die Zustellungen im polnischen Zivilverfahren* w Kieler Ostrecht Notizen z 2001 r.
- 2) *Die Rechtsmittel im polnischen Zivilverfahren* (w:) Jahrbuch für Ostrecht 2/2003 (Wspólna z dr. hab. Moniką Michalską- Marciniak, prof. UŁ)
- 3) *Wynagrodzenie adwokata za reprezentację strony w procesie cywilnym w Niemczech*, Palestra 2004, nr 11-12
- 4) *Die Neuregelung der Befreiung von Gerichtskosten in Polen* (w:) Osteuropa Recht z 2007 r. (wspólna z dr. hab. Arturem Fabischem profesorem Uniwersytetu w Würzburgu)
- 5) *Adwokat z urzędu w niemieckim postępowaniu cywilnym* Palestra 2007, nr 11-12
- 6) *Artykuł 15 § 1 KSH a poręczenie wekslowe*, Prawo Spółek 2005, nr 11
- 7) *Das neue polnische Ausländergesetz*, Jahrbuch für Ostrecht 2004, tom 45, który został dołączony w przedłożonych materiałach, natomiast nie ma go wśród artykułów wskazanych w autoreferacie.

Jako główny obszar badań Pan dr Jarosław Stasiak wskazuje szeroko rozumiane postępowanie cywilne, a poza nim - kilka dodatkowych obszarów badawczych, wśród których wyróżnia „prawo administracyjno-ustrojowe i problematykę praw człowieka”.

W ramach postępowania cywilnego Pan dr Jarosław Stasiak wskazuje: 2 monografie: *Zwolnienie od kosztów sądowych* oraz *Skarga nadzwyczajna w postępowaniu cywilnym*. Pierwsza spośród wskazanych monografii stanowi skróconą wersję obronionego w 2009 r. doktoratu. Zarówno pierwsza, jak i druga wskazana w dorobku naukowym monografia pt. *Skarga nadzwyczajna w postępowaniu cywilnym* zostały napisane z praktycznego punktu widzenia, w zwięzły, ale zbyt skondensowany sposób, jednak bez wnikliwej analizy naukowej.

Poza wskazanymi monografiami - pozostały dorobek Pana Doktora z zakresu postępowania cywilnego obejmuje 5 pozycji opublikowanych po doktoracie:

- 1) *Skarga do sądu jako element kontroli zewnętrznej w sektorze zamówień publicznych na skargę nadzwyczajną* Finanse Komunalne 2019, nr 7-8.
- 2) Komentarze do 18 przepisów w *Komentarzu do nowelizacji Kodeksu Postępowania Cywilnego, kosztów sądowych w sprawach cywilnych, dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym i przepisów przejściowych*, red. dr hab. T. Zembrzusi prof. UW, Warszawa 2020.
- 3) *Die außerordentliche Klage, das neue Anfechtungsmittel im polnischen Zivilverfahren* w

Jahrbuch für Ostrecht 2020.

4) *Kaucja aktoryczna a zasada równości w KPC* rozdział w księdze pamiątkowej *Symbolae Andreae Marciniak Dedicatae 2022 red nauk dr. hab. Józef Jagiela prof. UŁ i dr. hab. Robert Kulski prof. UŁ*, Warszawa 2022.

5) *Dodatkowe wymogi formalne pozwu i wniosku o wszczęcie postępowania nieprocesowego związane ze stanem zagrożenia epidemiologicznego* *Acta Iuridica Resoviensia* 2023, Tom 43, nr 125,

oraz 5 pozycji opublikowanych przed doktoratem:

1) *Die Zustellungen im polnischen Zivilverfahren* w *Kieler Ostrecht Notizen* z 2001 r.

2) *Die Rechtsmittel im polnischen Zivilverfahren* (w:) *Jahrbuch für Ostrecht* 2/2003 (Wspólna z dr. hab. Moniką Michalską- Marciniak, prof. UŁ)

3) *Wynagrodzenie adwokata za reprezentację strony w procesie cywilnym w Niemczech*, *Palestra* 2004, nr 11-12

4) *Die Neuregelung der Befreiung von Gerichtskosten in Polen* (w:) *Osteuropa Recht* z 2007 r. (wspólna z dr. hab. Arturem Fabischem profesorem Uniwersytetu w Würzburgu)

5) *Adwokat z urzędu w niemieckim postępowaniu cywilnym* *Palestra* 2007, nr 11-12.

Na uznanie zasługują komentarze do 18 przepisów w *Komentarzu do nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego, kosztów sądowych w sprawach cywilnych, dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym i przepisów przejściowych*.

Drugi obszar zainteresowań naukowych Pana dra Jarosława Stasiaka obejmuje prawo prywatne, w którym wskazuje 5 opracowań po doktoracie:

1) *Skutki cywilnoprawne uchwalenia planów zagospodarowania przestrzennego związanych z przebudową miasta*, [w:] *Miasto w budowie prawne problemy inwestycji komunalnych* red. Nauk dr. hab. Marlena Sakowska- Baryła prof. UŁ oraz dr. hab. Marcin Górski prof. UŁ, Warszawa 2016,

2) *Samodzielność gminy i konstytucyjne zasady ustrojowe a realizacja uprawnień wynikających z art. 36 ust. 1 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (wspólna z dr. hab. Marleną Sakowską Baryłą prof. UŁ), *Przedsiębiorczość i Zarządzanie* 2017, Tom XVIII, z. 2, cz. 1.

3) *Problemy prawne dotyczące nieruchomości warstwowych na przykładzie Miasta Łodzi* (wspólna z dr. Rafałem Budziszem) Rozdział w monografii, Warszawa 2022,

4) *Dopalacze - legalne narkotyki- substancje zagrażające życiu i zdrowiu- Postawa*

Administracji Publicznej, zwalczanie czy kontrola? (wspólna z dr. Sebastianem Matyjkiem)
Acta Universitatis Lodzensis. Folia Iuridica 2023- numer specjalny

5) *Uzgodnienie księgi wieczystej prowadzonej dla lokalu*, rozdział w monografii *Nabywanie lokali teraźniejszość i perspektywy*, red. nauk dr. hab. Aneta Kaźmierczyk. prof. UEK, dr. Ewelina Badura, Warszawa 2024;

i jedno przed doktoratem: *Artykuł 15 § 1 KSH a poręczenie wekslowe*, Prawo Spółek 2005, nr 11.

Trzeci obszar badawczy obejmuje prawo i postępowanie administracyjne, wśród których wskazane zostały 4 publikacje:

1) *Możliwości reprezentowania przez wspólnotę mieszkaniową właścicieli lokali w postępowaniu administracyjnym - postulaty de lege ferenda*, [w:] *Własność lokali. Teraźniejszość i perspektywy*, red. nauk dr. hab. Aneta Kaźmierczyk prof. UEK, dr. Ewelina Badura, Warszawa 2020

2) *Czynności organu administracji publicznej podejmowane po otrzymaniu skargi do WSA* (wspólna z mgr Paulą Kowalczyk). *Studia Prawnoustrojowe* 2022, nr 58.

3) *Aktualna regulacja użytkowania dronów w prawie polskim - ocena i postulaty de lege ferenda* (wspólna z mgr. Weroniką Stańczak) *Annales Universitatis Mariae Curie Skłodowska, Sectio G.* 2023, Vol. LXX, 2.

4) *Problem niedofinansowania administracji lokalnej w zakresie zadań własnych oraz zleconych i możliwości jego rozwiązania*. *Zeszyty Prawnicze UKS W* 2024, Tom 24, nr I.

Ostatni – czwarty obszar zainteresowań badawczych i publikacyjnych stanowi prawo międzynarodowe, w którym Pan dr Jarosław Stasiak wskazał 3 publikacje:

1) *Skuteczność gwarancji szybkości postępowania cywilnego i administracyjnego w kontekście spełnienia przez Polskę wymogów art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, [w:] *System ochrony praw człowieka pierwszej generacji wobec nowych wyzwań cywilizacyjnych* red. nauk. Prof. dr. hab. Jerzy Jaskiernia i dr. hab. Kamil Spryszak prof. UJK. Wydawnictwo Adam Marszałek Toruń 2023.

2) *The Impact of Art. 25 of the European Social Charter on the Protection of Claims of Employeees in the Event of the Insolvency of Their Employer in the Polish Law*. *Eastern European Journal of Transnational Relations*, 2023 vol. 7 no.

3) *Orzecznictwo ETPCz na podstawie art. 1 Protokołu nr 1 a zmiany w prawie polskim* [w:] *Efektywność krajowych i międzynarodowych systemów ochrony praw człowieka drugiej*

generacji, red. nauk. prof. dr. hab. Jerzy Jaskiernia i dr. hab. Kamil Spryszak prof. UJK, Toruń 2024.

Analizując dorobek publikacyjny należy wskazać, że Pan dr Jarosław Stasiak rzadko podejmuje zagadnienia o typowo dogmatycznym charakterze i istotnym znaczeniu z punktu widzenia procesualistyki cywilnej. Również liczba pozycji przedstawionych w tym - określonym przez Pana Doktora jako „wiodący” - obszarze badawczym jest niewielka. Ponadto artykuły nie zostały opublikowane w wiodących czasopismach naukowych (np. Przeglądzie Sądowym, Polskim Procesie Cywilnym, czy Orzecznictwie Sądów Polskich). To samo dotyczy publikacji z pozostałych obszarów badawczych.

Zarówno monografie: *Skarga nadzwyczajna w postępowaniu cywilnym* oraz *Zwolnienie od kosztów sądowych*, jak i artykuły oraz rozdziały w monografiach zostały napisane komunikatywnym językiem prawniczym i mają praktyczne znaczenie, w większości nie zawierają jednak pogłębionej analizy naukowej poruszanych w nich zagadnień, a przedstawiona w nich argumentacja nie zawsze jest wszechstronna. W większości przedstawionych publikacji brakuje wystarczającego materiału źródłowego, który obejmuje z reguły zaledwie kilka pozycji bibliograficznych.

Spośród wskazanych po doktoracie 17 artykułów i rozdziałów w monografiach – 5 artykułów zostało napisanych we współautorstwie, a udział w nich Pana dra Jarosława Stasiaka wynosi 50%. Wskazane do oceny artykuły nie są obszerne, tylko jeden z nich przekracza arkusz wydawniczy. 7 spośród 17 artykułów i rozdziałów w monografiach liczy od 7 do 10 stron, czyli mniej niż 0,5 arkusza wydawniczego.

Pan dr Jarosław Stasiak przed obroną doktoratu jest autorem 7 publikacji, w tym 4 publikacji zagranicznych. Spośród 7 artykułów – 2 zostały napisane we współautorstwie, a udział w nich Pana dra Jarosława Stasiaka wynosi 50%. Dwa artykuły liczą po 3 strony, jeden - 7 i kolejny - 8 stron.

Wskazanej przez Pana dra Jarosława Stasiaka aktywności naukowej nie można zatem, stosownie do art. 219 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy, uznać za istotną, brak jest bowiem aktywności naukowej realizowanej w uczelni zagranicznej, zaś dorobek publikacyjny nie jest znaczny i wystarczający do nadania mu stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

IV. Konkluzja

Przedstawiona przez Pana dra Jarosława Stasiaka monografia *Pozew i powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistymi stanem prawnym* jest niewątpliwie wartościowa z praktycznego punktu widzenia, brakuje jej jednak pogłębionego charakteru naukowego. Pewnym błędem metodologicznym – wskazanym w recenzji - jest sam tytuł monografii, który dodatkowo nie odpowiada w pełni jej treści. Tezy badawcze w większości nie zostały właściwie zaprezentowane i dobrze uzasadnione. W szczególności Autor nie przeprowadził pogłębionej naukowej analizy charakteru powództwa o ustalenie, ani o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa na tle poglądów prezentowanych w doktrynie i orzecznictwie, co stanowić powinno kwintesencję tej książki. Monografia jest zbyt zwięzła, ponadto została oparta na bardzo małym materiale źródłowym, zawierającym zaledwie 137 pozycji bibliograficznych. Nie można zatem uznać, że monografia stanowi osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne, o którym stanowi art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2024, poz. 1571 t.j.).

Również wskazana przez Pana dra Jarosława Stasiaka aktywność naukowa, zwłaszcza w postaci jego publikacji nie może być – z przedstawionych powyżej powodów - uznana za istotną aktywność naukową, o której stanowi art. 219 ust. 3 powołanej ustawy.

Zatem należy uznać, że Pan dr Jarosław Stasiak nie spełnia warunków potrzebnych do nadania mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

dr hab., prof. UMCS Joanna Bodio

